



Representantforslag nr. 39

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Arne Sortevik, Bård Hoksrud, Per Sandberg og Tord Lien

Dokument nr. 8:39 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arne Sortevik, Bård Hoksrud, Per Sandberg og Tord Lien om å utarbeide handlingsplan for forsterket oljevernberedskap

Til Stortinget

BAKGRUNN

I desember 2007 har Norge opplevd et alvorlig oljeutslipp i Nordsjøen. Fra Statfjord A er 4 000 kubikkmeter råolje pumpet ut i havet uten at overvåkningsinstrumenter, eller folkene som hadde ansvar for bøyelastningen, slo alarm. Skadevirkningene ser heldigvis ut til å kunne bli forholdsvis små. Det er tilfældigheter, først og fremst vind og strøm, som gir et heldig resultat. Hendelsen er en alvorlig påminnelse om hvor nær katastrofen Norge og norskekysten kan være når ting går feil, og uhell rammer oljevirksheten til havs.

I januar 2008 vil det være et år siden MS "Server" gikk på grunn ved Fedje i Hordaland. Skipet brakk i to. En omfattende oppryddingsaksjon måtte til i kystkommunene som fikk oljesøl fra havaristen i fjæresteinene. Oppryddingsaksjonen ser ut til å kunne koste mer enn 300 mill. kroner. Det gjenstår bl.a. fjerning av akterskipet på havaristen, og å gjennomføre en ekstern evaluering av aksjonen.

Begge disse hendelsene, med ca. ett års mellomrom, minner om at oljevernberedskap er viktig for oljeindustrien i Norge. Beredskapen må være best mulig, slik at ikke tilfældigheter og/eller mangel på rutiner og utstyr kan gi manglende eller mangelfull aktivitet dersom en uønsket hendelse eller en ulykke først skjer.

Vurdering

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2008 ble det fra transport- og kommunikasjonskomiteen stilt spørsmål om oljevernberedskap til fiskeri- og kystministeren. I svar fra Fiskeri- og kystdepartementet (FKD), datert 2. november 2007, heter det:

"St.prp. nr. 1 (2007 - 2008) Fiskeri- og kystdepartementet - spørsmål 1 og 2

Jeg viser til Transport- og kommunikasjonskomiteens brev av 23. oktober 2007 med to spørsmål (spørsmål nr. 1 og 2) knyttet til St. prp. nr. 1 (2007-2008) for Fiskeri- og kystdepartementet.

Spørsmål 1 Oljevernutstyr

"Hva er konstateret etterslep/behov for erstatning/fornyelse/modernisering av oljevernutstyr, og kan forslaget til bevilgning i 2008 presiseres?"

Svar:

Som omtalt i St. prp. nr. 1 (2007-2008) for Fiskeri- og kystdepartementet på side 132 har Kystverket levert en statusrapport for det statlige oljevernmateriellet. I Kystverkets rapport fra januar 2006 er det en gjennomgang av behovet for både reinvesteringer i oljevernutstyr på statens oljeverndepoter og nyinvestering i bl.a. utstyr på depotene, oljevernutstyr på fartøyer i indre kystvakt, nødlosseutstyr for bunkersolje og dispergeringsberedskap for å styrke beredskapen. Den skisserer et forslag til investeringer over en 5 års periode for oppgradering av eksisterende utstyr og styrking av beredskapen til et anbefalt beredskapsnivå. Kystverket anslår behovet til 260 mill. kroner.

Oppfølgingen av rapporten har startet før budsjettforslaget for 2008. Det ble foretatt en rammeøkning på Kystverkets budsjett knyttet til oljevernberedskap på 11 mill. kroner i 2006. Denne er i hovedsak videreført i 2007.

Kystverket har innenfor nåværende ramme bl.a. startet utrustingen av nye fartøyer i Indre Kystvakt

med oljevernutstyr og etablering av beredskap for nødlossing av bunkersolje. Både oljevernutstyr for Kystvaktfartøy og nødlosseutstyr for bunkersolje inngår i det utstyret Kystverkets rapport fra 2006 anbefaler for å styrke oljevernberedskapen til anbefalt nivå. Etter Kystverkets vurdering er dette de viktigste tiltakene når det gjelder styrking av beredskapen. Per i dag er det etablert tre nødlossepakker for bunkersolje og Kystverket har opplyst at man vil bestille ytterligere en eller to pakker i år. Tre nye fartøyer i Indre Kystvakt er utstyrt med oljevernutstyr og Kystverket har også anskaffet utstyr for de to neste fartøyene som skal fases inn i Indre Kystvakt. Arbeidet med styrkingen av oljevernberedskapen vil således fortsette i 2008.

I tillegg er det i St.prp. nr. 1 (2007-2008) foreslått en økning på 25 mill. kroner til fornyelse av utstyr på de statlige depotene. I Kystverkets rapport fra 2006 er det angitt et behov på 147,85 mill. kroner (2005-kroner og eks. mva.) til gjenanskaffelse av utstyr som må fases ut. Den nærmere vurderingen av hvilket utstyr som innenfor rammeøkningen på 25 mill. kroner bør prioriteres fornyet i 2008 må gjøres av Kystverket ut fra en beredskapsfaglig vurdering der det også tas hensyn til evt. endrede forhold siden rapporten fra 2006.

Jeg vil også minne om at i tillegg til anbefalingene i Kystverkets rapport ble det i revidert nasjonalbudsjett for 2007 besluttet å reetablere hoveddepotet på Fedje. Kostnadsrammen er på ca. 29 mill. kroner. Dette medfører en styrking av den samlede statlige oljevernberedskapen med både personell og utstyr.

Som framholdt i St. prp. nr 1 vurderer Fiskeri- og kystdepartementet Kystverkets statusrapport om oljevernmateriell fra 2006 med sikte på ytterligere tiltak i årene som kommer.

Spørsmål 2 Fartøy

"Har Kystverket ajourført oversikt over behovet for utskifting/oppgradering/fornyelse av egne fartøyer som brukes til Kystverkets egne oppgaver?"

Svar:

Kystverket har egne fartøyer til å løse oppgaver på to hovedområder:

1. tilbringerfunksjonen i lostjenesten (losbåtene)
2. fartøyer til å gjennomføre nyanlegg, fornying og vedlikehold av navigasjonsinstallasjonene

Kystverket har etablert en plan for utskifting/oppgradering/fornyelse av losbåtene. I 2007 er det levert en ny losbåt som er utviklet for å kunne operere i is og som er satt inn i tjeneste i Kirkenes. I tillegg er det inngått kontrakt på levering av ytterligere to nye losbåter (ikke beregnet for isforhold) som leveres henholdsvis våren og høsten 2008. En ny losbåt er en investering i størrelsesorden 12 - 15 mill. kroner. Lostjenesten er selvfinansierende og gebyrinntektene dekker både ordinær drift og investeringer.

Ved omorganiseringen av Kystverket i 2002 ble fartøyene som nyttes til nyanlegg, fornying og vedlikehold av navigasjonsinstallasjonene samlet i en organisatorisk enhet kalt Kystverket Rederi. Sommeren 2007 ble et fartøy tatt ut av drift som følge av at det ble påvist store rustskader som det ikke er økonomisk forsvarlig å utbedre, slik at det nå er 12 fartøyer,

inkludert 4 oljevernartøyer. Fartøyene som inngår i Kystverket Rederi har en gjennomsnittsalder på vel 29 år og det nyeste er 22 år. Alle fartøyene ble i sin tid finansiert ved bevilgning til investeringsformål over statsbudsjettet.

Kystverket har i noen tid arbeidet med etablering av en samlet plan for utskifting av fartøyene i Kystverket Rederi. Bakgrunnen er de økende vedlikeholdskostnadene for å holde disse gamle fartøyene i drift, hensynet til effektiv drift og ikke minst for å kunne oppfylle kravene til helse, miljø og sikkerhet (HMS). Med fartøyenes høye gjennomsnittsalder er ikke oppgradering av eksisterende fartøyer et reelt alternativ.

Kystverket har opplyst at de vil oversende en samlet plan for utskifting av fartøyene til Fiskeri- og kystdepartementet i desember 2007. "

Forslagsstillerne konstaterer at det er langt igjen før hoveddepoter for oljevern er fullt utstyrt med moderne oljevernutstyr. Forslagsstillerne mener det er uakseptabelt at det med dagens tempo i arbeidet med oppgradering av oljevernutstyr med dagens budsjett-rammer, vil ta mange år før en slik oppgradering er gjennomført. Dette påfører oljeinasjonen Norge en unødvendig miljørisiko. Forslagsstillerne har også merket seg at Kystverket har et betydelig, men uavklart behov for å skifte egne fartøyer som utfører viktige oppgaver, også knyttet til oljevernberedskap, og mener samme behov for forsert modernisering er nødvendig også på dette området som det er nødvendig for oljevernutstyret.

Forslagsstillerne minner om at Stortinget gjennom egen sak (St.prp. nr. 52 (2006-2007)) har bevilget 225 mill. kroner til "Server"-aksjonen.

MS "Server" hadde ved grunnstøtingen 585 tonn bunkersolje og 72 tonn diesel om bord. Det er estimert at mellom 300 og 500 tonn bunkersolje lekket ut. Oljesølet fra fartøyet spredte seg over et stort område, og utgjorde en akutt forurensning som nødvendiggjorde strakstiltak for å redusere skadeomfanget mest mulig. Det er registrert olje så langt nord som til Stad.

Forslagsstillerne viser til at evaluering av "Server"-aksjonen i regi av Kystverket ikke er endelig avsluttet. Likevel er det avdekket behov for oppfølgningstiltak knyttet til slike aksjoner. Forslagsstillerne viser til svar på spørsmål nr. 73 (2007-2008) fra stortingsrepresentant Arne Sortevik, der det i svaret fra fiskeri - og kystministeren bl.a. heter:

"Som representanten Sortevik påpeker krever akutte krisesituasjoner hurtige løsninger, og det er ikke tid til å gjennomføre anbud eller forhandlinger ved innleie av materiell og personell. Kystverket har derfor utarbeidet administrative rutiner for som ligger til grunn for gjennomføring av en statlig aksjon, herunder kommunenes og de interkommunale aksjonsutvalgenes (IUA-ene) bistand til Kystverket. Dette omfatter bl.a. standard satser for avlønning av mannskaper og for leie av småbåter og annet utstyr,

standard avtaleutkast for ansettelser, leie og anskaffelser, samt krav til utstyr, vernebekledning mv.

Etter øvelser, hendelser og ulykker gjennomfører Kystverket evalueringer for å avdekke områder som kan forbedres. Kystverket opplyser at etaten ikke har kjennskap til at det under tidligere aksjoner har vært noen økonomisk rolleblanding. Kystverkets evaluering etter "Server"-aksjonen gjennomføres i regi av ekstern konsulent. Denne er ikke avsluttet, men basert på de foreløpige evalueringer, anser Kystverket at planer, regelverk og bruk av standardsatser for betaling for varer og tjenester er fulgt. Kystverket anser imidlertid at det er behov for å tydeliggjøre de administrative rutinene som ligger til grunn for en statlig oljevernaksjon, og har iversatt er arbeid på dette området. I tillegg til gjennomgang av standardsatsene og -avtalene som er nevnt ovenfor, omfatter dette arbeidet revurdering av fullmakter og rapporteringsrutiner tilbake til Kystverket og Kystverkets egne rutiner for oppfølging under aksjoner. Kystverket har også under arbeid egne administrative rutiner som bl.a. tar hensyn til temaet rolleblanding, og disse retningslinjene vil være et viktig tema i kurs og øvelser i regi av Kystverket. "

I svar på spørsmål nr. 111 (2007-2008) fra stortingsrepresentant Arne Sortevik er det gitt ytterligere utdyping av dette:

"Mitt svar på spørsmål nr. 73 (2007-2008) var basert på opplysninger innhentet fra Kystverket i sakens anledning. Kystverket har i etterkant korrigert sine opplysninger. På grunn av dette ga jeg derfor opplysninger i mitt svar på spørsmål nr. 73 (2007-2008) som det ikke fullt ut er dekning for.

Oppdraget som er gitt firmaet Nor PR AS er å utarbeide samlede oversikter for å få en helhetlig tilbakemelding fra alle som direkte eller indirekte var involvert i aksjonen etter Server-forliset. Rapporten skal danne grunnlag for læring og vurdering av forbedringsmuligheter både internt i Kystverket, hos IUAene som deltok i aksjonen, i forhold til oppdragsgivere og sentrale samarbeidspartnere. Rapporten skal også ha en pedagogisk og inspirerende funksjon for alle som jobber på dette feltet. Som del av oppdraget inngår å gjennomføre intervjuer med sentralt involverte i aksjonen, eksempelvis IUAer, enkeltkommuner og ulike ledd i aksjonsorganisasjonen, forsikringsselskap osv. I tillegg er oppdraget å gjennomgå handlingsmønstre under ulike faser av aksjonen.

Rapporten skal benyttes til informasjon og i forbindelse med undervisning. Jeg anser at rapporten vil være et nyttig læringsverktøy for Kystverket. Rap-

porten vil imidlertid ikke ha karakter av en ekstern evaluering.

Jeg vil sørge for at det iverksettes en evaluering etter Server-aksjonen i tråd med det svaret jeg ga på spørsmål nr. 73. Jeg har hele tiden forutsatt at det i den forbindelse skal benyttes en uavhengig, ekstern konsulent, og at evalueringen også skal omfatte den samlede håndteringen av den oppståtte situasjonen, aksjonsledelsen, den påfølgende strandrensningen og spørsmål knyttet til økonomisk rolleblanding og habilitet."

Forslagsstillerne peker på at i tillegg til evaluering av Kystverkets egne regler for håndtering av oljevernaksjoner er det også grunnlag for å se på en fast ordning der Riksrevisjonen gjennomfører forvaltningsrevisjon av slike aksjoner.

Forslagsstillerne peker på at en handlingsplan for forsterket oljevernberedskap bør inneholde avklart og forutsigbar finansiering av nødvendige tiltak.

Forslagsstillerne peker også på at en handlingsplan bør omfatte statlig innsats for å sikre utvikling av moderne oljevernutstyr og finansiering av slikt utviklingsarbeid. Forslagsstillerne peker på at staten, som har svært store inntekter fra oljevirksomheten i Nordsjøen, også bør ta et aktivt finansieringsansvar for oljevernberedskapen på alle nivåer og for finansiering av arbeid med å utvikle utstyr for effektivt oljevernutstyr som kan brukes både under vanskelige værforhold og ulike typer oljeutslipp.

I handlingsplanen bør også finansiering av kommunenes arbeid med oljevernberedskap inngå.

Forslagsstillerne vil understreke at handlingsplanen også bør omfatte oljevernberedskap til havs for å dekke inn ulike typer utslipp av olje til havs fra utvinning, lasting og videretransport av olje.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget en handlingsplan for forsterket oljevernberedskap.

19. desember 2007

